

แหลมกู๊ดโฮป (Cape of Good Hope) ในทวีปแอฟริกา ซึ่งจะส่งผลทำให้ระยะทางในการเดินเรือเพิ่มมากขึ้นกว่า 6,000 ไมล์ทะเล หรือใช้ระยะเวลาในการแล่นเรือเพิ่มขึ้นประมาณ 10-14 วัน

๔ บทวิเคราะห์

1) ในมิติเชิงพื้นที่ทางยุทธศาสตร์นั้น นักวิชาการทางด้านความมั่นคงทางทะเลมองว่า “ทะเลแดง” เปรียบเสมือนเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่มีความสำคัญที่สุดอีกแห่งหนึ่งของโลก โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณช่องแคบบับเอลมันเดบที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นประตูเชื่อมต่อระหว่างทวีปเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ ซึ่งจุดที่แคบที่สุดของช่องแคบแห่งนี้ มีความกว้างเพียง 30 กิโลเมตรเท่านั้น แต่กลับมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเดินเรือเชิงยุทธศาสตร์ (เรือบรรทุกเครื่องบิน และเรือรบประเภทต่าง ๆ) และเชิงพาณิชย์ (เรือขนส่งพลังงาน และเรือขนส่งสินค้า) โดยช่องแคบบับเอลมันเดบนั้น ถูกนักวิเคราะห์หลายท่านเปรียบเทียบเสมือนเส้นทางเลือดใหญ่แห่งชีวิตที่ขาดไม่ได้ในระบบห่วงโซ่อุปทานและการค้าระหว่างประเทศ

2) ในมิติทางด้านการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ การเกิดวิกฤตในช่องแคบฮอร์มุซในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของภัยคุกคามความมั่นคง ซึ่งเกิดขึ้นกับพื้นที่ช่องแคบเล็ก ๆ แต่สามารถสร้างผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก トラบโดที่สถานการณ์ความตึงเครียดในช่องแคบดังกล่าวยังไม่คลี่คลาย ทะเลแดงซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือสำรองและมีที่ตั้งทางภูมิรัฐศาสตร์เชื่อมต่อกับทะเลอาหรับเช่นเดียวกับช่องแคบฮอร์มุซ อาจตกเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกโจมตีจากกลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือกลุ่มผู้ที่มีแนวคิดสนับสนุนประเทศอิหร่านได้ ซึ่งจากสถานการณ์ความตึงเครียดที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจกลายเป็นจุดเปลี่ยนในการปฏิวัติด้านพลังงาน กล่าวคือ การเกิด "วิกฤตทางด้านพลังงาน" และ "ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น" อาจส่งผลทำให้ประเทศต่าง ๆ เกิดแนวคิดในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือค้นหาแหล่งพลังงานทางเลือกอื่น ๆ (พลังงานสะอาด/พลังงานหมุนเวียน) เข้ามาใช้ทดแทนพลังงานจากแหล่งฟอสซิล (พลังงานที่ใช้แล้วหมดไป) ที่ต้องรอการนำเข้าพลังงานจากตะวันออกกลางเพียงอย่างเดียว

3) ในมิติทางด้านโลจิสติกส์ นอกเหนือจากการเป็นเส้นทางขนส่งพลังงานแล้ว “ทะเลแดง” ยังเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางด้านอาหารและสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (สิ่งอุปโภคบริโภค) เรือขนส่งสินค้าพืชผลทางการเกษตรหลากหลายประเภท อาทิ ข้าว แป้งสาลี ผลไม้ เนื้อสัตว์ อาหารสำเร็จรูป รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ล้วนแล้วต้องพึ่งพาเส้นทางแห่งนี้ เพื่อเข้าสู่ตลาดโลก หากเส้นทางเดินเรือในทะเลแดงถูกปิดกั้นอีกเส้นทางหนึ่ง จะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าประเภทอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับข้อได้เปรียบของทะเลแดงในมิติทางด้านการขนส่ง คือ ช่วยประหยัดเวลา

และลดต้นทุน เนื่องจากทะเลแดงช่วยร่นระยะเวลาในการเดินเรือ 10-14 วัน โดยไม่ต้องแล่นเรืออ้อมแหลมกู๊ดโฮปในทวีปแอฟริกา ซึ่งต้องใช้ระยะทางมากกว่า 6,000 ไมล์ทะเล และสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นกว่า 1,000,000 ดอลลาร์ต่อเที่ยว

4) ในมิติทางด้านเศรษฐกิจ ทะเลแดงถือเป็นหนึ่งในเส้นทางการค้าโลกที่สำคัญที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างทวีปเอเชียกับยุโรปได้ โดยบางประเทศอาจมีการพึ่งพาการขนส่งสินค้าผ่านทะเลแดงเป็นเส้นทางหลัก หากทะเลแดงถูกปิดกั้นอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ในหลายลักษณะ อาทิ ความล่าช้าของระบบการขนส่งทางทะเลเนื่องมาจากเรือขนส่งสินค้าต้องปรับเปลี่ยนเส้นทางเดินเรือเพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่ตึงเครียด ต้นทุนการขนส่งทางทะเลที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากเรือขนส่งสินค้าต้องเปลี่ยนเส้นทางไปใช้เส้นทางที่ยาวขึ้น ซึ่งต้องจ่ายค่าประกันภัยและค่าเชื้อเพลิงเพิ่มมากขึ้น ความเสี่ยงด้านการจัดการสินค้า อันเนื่องมาจากเรือบางลำมีความจำเป็นต้องแล่นผ่านบางพื้นที่ที่กำลังเกิดความตึงเครียด อาจส่งผลทำให้เกิดความเสียหายต่อสินค้าบางส่วนได้ และผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการจัดส่งสินค้าหากเกิดกรณีเรือถูกขัดขวางหรือเกิดความไม่ปลอดภัยในการขนส่งผ่านทะเลแดง จนนำไปสู่ปัญหาการขาดความน่าเชื่อถือในการส่งมอบสินค้าที่ไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

๕ บทส่งท้าย

ในอนาคตหากสถานการณ์ความขัดแย้งในช่องแคบฮอร์มุซทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สิ่งนี้นักวิชาการทางด้านความมั่นคงทางทะเลมีความกังวล คือ ความขัดแย้งอาจขยายวงกว้างและส่งผลกระทบต่อเส้นทางเดินเรือในพื้นที่ทะเลแดงด้วย ที่สำคัญผลพวงจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการนำเข้าและส่งออกสินค้าของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม) ควรพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันความเสี่ยง และค้นหามาตรการรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการและนักลงทุน รวมถึงการรับประกันว่าการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนจะไม่ได้รับผลกระทบ หรือได้รับผลกระทบน้อยที่สุดจากปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ อาจจะต้องมีการพิจารณาฐานข้อมูลอย่างรอบด้านในทุกมิติ อาทิ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อไทย และการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบทางเลือกอื่น ๆ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่การผลิตของไทย

★อ้างอิง

- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/>
- สำนักข่าววิทยุสารอินโดแปซิฟิก ดีเฟนส์ ฟอรัม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://ipdefenseforum.com/th/>
- สำนักข่าวกระทรวงพาณิชย์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.moc.go.th/>